

Bemærkninger til forslaget

I 1985 satte Folketinget på forslag fra Det Radikale Venstre en milepæl for dansk ulandsbistand: målet var 1 pct. af bruttonationalindkomsten (BNI). Det mål når vi i indeværende år.

Men i den mellemliggende periode har verden omkring os ændret sig afgørende. Ulandsmidlerne, som oprindelig var øremærket med henblik på at bistå verdens fattigste lande, er nu genstand for en intens konkurrence, når en lang række nødvendige internationale initiativer skal finansieres. Det gælder økonomisk støtte til genopbygning og konsolidering i Østeuropa og det tidligere Sovjetunionen. Afhjælpning af Østlandenes truende miljøkatastrofer. Indsats over for globale miljøproblemer. Støtte til FN's fredsbevarende arbejder under eller efter væbnede konflikter. Bistand til flygtninge. Overgangsassistans til nye demokratier i den tredje verden. Katastrofebistand, hvor på kloden behovet måtte vise sig. Hver især nødvendige indsatser i den humanitære sikkerhedspolitik, som Danmark i egen interesse må bidrage til.

En betydelig del af disse opgaver har imidlertid intet med bistanden til den tredje verdens fattigste lande at gøre. Derfor sker der i øjeblikket en kraftig udhuling af den bistandsindsats, som var den oprindelige hensigt med 1 pct.-målet. Eksempelvis anvendtes i 1991 338 mio. kr. som DANIDA's »andel af flygtningemodtagelse«, og Finansudvalget har for nylig bevilget 120 mio. kr. til humanitært arbejde i Jugoslavien og Ungarn, to lande, som ligger langt over de internationalt accepterede indkomstgrænser for ulandsbistand. Denne tendens til udhuling af ulandsmidlerne vil blive forstærket i den kommende tid, hvis presset ikke lettes.

Derfor er det nødvendigt i de kommende år at afsætte midler ud over den ene procent af BNI, som nu er nået.

Det Radikale Venstre foreslår, at man over en 10-årig periode gradvis afsætter 0,5 pct. af BNI øremærket med henblik på global miljø- og katastrofeindsats. Dette indebærer, at der årligt tilføres ca. 400 mio. kr. i 1992-priser. Finansieringen sker gennem besparelser på forsvarsbudgettet som led i en ny dansk sikkerhedspolitik, hvor vægten i stigende grad

lægges på humanitære i stedet for militære virkemidler i erkendelse af, at hovedudfordringen for (Vest)Europa ikke længere er militær.

I lyset af de truende globale miljøproblemer og som opfølgning på FN-konferencen om Miljø og Udvikling i Rio er der behov for en særlig indsats. Dette understreges også af, at Verdensbanken helt har hellet sin seneste udgave af World Development Report til arbejdet med denne opgave. Ulandenes behov for midler til løsning af deres del af miljøproblemerne opgøres til mindst 125 mia. dollars årlig, men Verdensbanken fremhæver, at dette ikke bør opfattes som traditionel bistand. Der er derimod tale om serviceydelser i forbindelse med ulandenes rolle som »beskytter af det globale miljø« og følgelig betaling som for enhver anden leverance til ilandene.

Det handler om en ny form for nødvendigt internationalt miljø samarbejde, hvor virkeligheden fortæller os, at vi i Nord i første omgang må betale mest. Efterhånden er miljøproblemet alvor gået op for de fleste. Hos os hænger det sammen med overforbrug. I andre dele af verden med fattigdom og nogle steder med en alt for hastig befolkningstilvækst. Skal vi sammen kunne løse disse problemer, inden det er for sent, kræver det et samarbejde med nye dimensioner, men en gensidig respekt og med nye former for erhvervs- og forskningspolitisk samarbejde. Det vil have karakter af en investering i fremtiden.

De globale miljøproblemer har ofte nær sammenhæng med katastrofesituationer. Det være sig hungersnød i forlængelse af langvarig tørke eller miljønedbrydning som følge af væbnede konflikter. Katastrofeindsatsen har været en hurtigt stigende post på bistandsbudgettet gennem de senere år. De samlede danske udgifter til nødhjælp steg således fra 329 mio. kr. i 1989 til 541 mio. kr. i 1991. I indeværende år ventes udgifterne at sprænge den afsatte ramme på 840 mio. kr. Beløb i den størrelsesorden vanskeliggør planlægningen af det ordinære bistandsarbejde. Det vil derfor ikke blot stoppe udhulingen, men også forbedre kvaliteten af indsatsen i de fattigste lande, hvis nødhjælpen holdes bevillingsmæssigt adskilt.